

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה לפוליטיקה וממשל תשע"ח 2017/18

דמוקרטיה ודמוקרטיזציה

4 נ"ז (סמינר)

דר' גל אריאלי
galariel@bgu.ac.il

המעבר ממשטרים סמכותניים למשטרים דמוקרטיים מצוי במוקד העניין של חוקרי הפוליטיקה. בפרט, אירועי השנים האחרונות במזרח התיכון מעלים את שאלת ההיתכנות של דמוקרטיזציה בהקשרים שונים לעניין הציבורי. עם השנים הוצעו על ידי החוקרים הסברים תיאורטיים מגוונים לגורמי המעבר לדמוקרטיה, לביסוס ולנסיגתה במקרים מסוימים כמו גם שאלות לגבי טיבו של מושג הדמוקרטיה עצמו כקטגוריה אנליטית. התשתית התיאורטית של הסמינר תתבסס על ההסברים המרכזיים של תהליכי דמוקרטיזציה. הסמינר עצמו יושתת על ניתוח תהליכי דמוקרטיזציה במקרים שונים תוך התבססות על חומר משני. בנוסף, יוקדש זמן במהלך הקורס לבניית תהליך כתיבת העבודה תוך פיתוח מיומנות כתיבה והצגה אקדמית.

דרישות הסמינר:

- נוכחות חובה במפגשים על פי נהלי האוניברסיטה. ללא נוכחות בהתאם לנהלי האוניברסיטה לא ניתן להגיש עבודת סמינר.
- קריאת חומרי הקריאה לקראת המפגשים.
- הגשת שמונה דוחות קריאה על מאמרי הקריאה (על פי הנחיות אשר ימסרו בהמשך) במהלך השנה. הגשת הדוחות היא תנאי הכרחי לקבלת ציון בסמינר. מבין דוחות הקריאה על שלושה דוחות קריאה יינתן ציון באופן אקראי (15% סך הכל).
- תרומה לדיונים בשיעור (5%).
- הצגה של מאמר לדיון בכיתה (5%) מתוך דוחות הקריאה.
- רפרט להצגת המסגרת של עבודת הסמינר (15%).
- הגשת עבודה סמינריונית (60%).

הסמינר מבוסס על תהליך עבודה משותף והדרגתי הכולל הגשת נושא ושאלת מחקר וכן הגשה של רציונל העבודה במהלך השנה. ללא השתתפות בתהליך זה לא ניתן להגיש עבודת סמינר בקורס. המשך הרישום לסמינר בסמסטר ב' לא יתאפשר לסטודנטים שלא יעמדו בכל

הדרישות של הסמסטר הראשון.

תכנית הסמינר

דמוקרטיזציה – מבוא כללי

Huntington, S. P. 1993. *The third wave: Democratization in the late twentieth century*. Norman: University of Oklahoma press.

Haerpfer, C.W. Benhagen, P. Inglehart, C. Welzel. C. (Eds). 2009. *Democratization*, Oxford: Oxford University Press.

Freedom House 2017 Report

<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2017>

מה בוחנים ואיך בוחנים: המשגה ומדידה של דמוקרטיה תוך מבט על המקרה הישראלי

Yiftachel, O., & Ghanem, A. 2004. Understanding 'ethnocratic' regimes: The politics of seizing contested territories. *Political Geography*, 23(6), 647-676.

Peled, Y., & Navot, D. 2005. Ethnic democracy revisited: On the state of democracy in the Jewish state. *Israel Studies Forum*, 20(1) 3-27.

Merkel, W. 2012. Embedded and defective democracies: Where does Israel stand? . In T. Hermann (Ed.), *By the people, for the people, without the people? the emergence of (anti)political sentiment in western democracies and in Israel*. Jerusalem: The Israeli Democracy Institute. 185-205.

Dowty, A. 1999. Is Israel democratic? Substance and semantics in the 'Ethnic democracy' debate. *Israel Studies*, 4(3), 1-15.

Michael C. et al. 2011. 'Conceptualizing and Measuring Democracy: A New Approach.' *Perspective on Politics* 9(2): 247-267.

Munck, G. 2009. *Measuring democracy*, Baltimore: Johns Hopkins University Press. 1-37.

Varieties of Democracy codes

https://v-dem.net/media/filer_public/17/fe/17fe9954-d9aa-4961-aa73-f967929ebab9/v-dem_codebook_v43.pdf

הסברים לדמוקרטיזציה – האתגר התיאורטי

- Coppedge, M. 2012. *Democratization and Research Methods*. Cambridge MA: Cambridge University Press.
- Haerpfer, C.W. Benhagen, P. Inglehart, C. Welzel. C. (Eds). 2009. *Democratization*, Oxford: Oxford University Press.

דמוקרטיזציה: הסברים מרכזיים – מבנים ושחקנים

- Linz Juan J. and A. Stepan. 1996. Problems of Democratic Transition and Consolidation *Southern Europe, South America, and post-communist Europe*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Teorell, J. 2010. *Determinants of democratization: Explaining regime change in the world, 1972–2006*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Norris, P. 2008. *Driving Democracy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Inglehart, R and C. Welzel. 2005. *Modernization, cultural change, and democracy: The human development sequence*. Cambridge UK: Cambridge University Press.
- Fish, M. 2002. Islam and authoritarianism. *World politics* 55(1): 4-37.
- Berg-Schlosser, D. 2015. The Emergence of Democracy: Forces and Counter-forces. *Government and Opposition* 50(3): 336-363.
- Barbara G. 1999. What do we know about democratization after twenty years? *Annual Review of Political Science* 2: 115-144.
- Houle, C. 2014. Ethnic Inequality and the Dismantling of Democracy: A Global Analysis. *World Politics*.
- Fish, M. S. and R.S. Brooks. 2004. Does diversity hurt democracy? *Journal of democracy* 15(1): 154-166.
- Lijphart, A. 2004. Constitutional design for divided societies, *Journal of Democracy* 15(2): 96-109
- Ross, M. 2001. Does Oil Hinder Democracy? *World Politics* 53(3): 325-361
- Dunning, T. 2008. *Crude democracy: Natural resource wealth and political regimes*. Cambridge: Cambridge University Press.
- לייפסט, ס.מ., קיונג-ריונג, ס. וטורוס, ג'. צ'. 1998. ניתוח השוואתי של התנאים החברתיים הדרושים לדמוקרטיה. בתוך: דמוקרטיה ודמוקרטיזציה. האוניברסיטה הפתוחה. 50-89.

דמוקרטיזציה: מקרים נבחרים

מור, ב. 1998. המסלול הדמוקרטי לחברה המודרנית. בתוך: דמוקרטיה ודמוקרטיזציה. האוניברסיטה הפתוחה. 31-49.

Ziblatt, D. 2006. How Did Europe Democratize? *World Politics* 58: 311-338.

Sadiki, Larbi, ed. 2014. *Routledge Handbook of the Arab Spring: Rethinking Democratization*. New York: Routledge.

Diamond, L. 2010. 'Why are there no Arab democracies?' *Journal of Democracy* 21 (1): 93-104

Ross, M. L. 2011. Will Oil Drown the Arab Spring: Democracy and the Resource Curse. *Foreign Affairs*. 90(2): 17-21.

Grand, S.R. 2014. *Understanding Tahrir Square: What Transitions Elsewhere Can Teach Us about the Prospects for Arab Democracy*. Brookings Institution Press.

Weyland, K. 2012. The Arab Spring: Why the surprising similarities with the revolutionary wave of 1848?. *Perspectives on Politics* 10(4): 917-934.

Rahman, F.Z. 2013. "Determinants of democracy in the Muslim world." *Polity* 45(4): 554-579.

Benstead, L.J. 2014. Why do some Arab citizens see democracy as unsuitable for their country?. *Democratization* (ahead-of-print).

Malik M. 2015. Democratizing Potential of the 'Arab Spring': Some Early Observations. *Government and Opposition*, 50: 394-419.

Masoud, T. 2015. "Has the door closed on Arab democracy?" *Journal of Democracy* 26(1): 74-87.

Tessler, M., A. Jamal, and M. Robbins. 2012. New findings on Arabs and democracy. *Journal of Democracy* 23(4): 89-103.

Hoffman, M. and Jamal, A. 2014. "Religion in the Arab spring: Between two competing narratives." *The Journal of Politics* 76.3 593-606.